

Splošni pregled

Odkritje Prešernovega spomenika. Dne 10. t. m. se odkrije ob udeležbi zastopnikov raznih slovanskih narodov na enem izmed najlepših prostorov našega stolnega mesta, bele Ljubljane, Prešernov spomenik. Pomembnejšega slavlja še ni doživel slovenski narod, veselejšega dne še ni videlo središče Slovencev! Kakor mameč sen se nam zdi vse to! Ondi, kjer pred kratkim še ni bilo mesta govoric, v kateri je pesnil Prešeren svoje nesmrtno umotvore, se odkrije dostojen spomenik njemu, ki ga lastni rojaki tako dolgo niso hoteli poznati! Z odkritjem Prešernovega spomenika se začneja nova epoha v naši zgodovini, z odkritjem Prešernovega spomenika šele dokažemo Slovenci pred svetom, da smo narod!

„Vremena bodo Kranjcem se zjasnila, jim milše zvezde kakor zdaj sijale!“ Kolikokrat smo ponavljali te proroške besede, ne da bi bili pojмили velike ljubezni, ki jih je prevevala, ne da bi bili črpali iz njih tolažbe v dnevih obupa; kolikokrat smo ponavljali te besede mehanično in — ne da bi jim bili verjeli! In zdaj — ali ni videti, kakor bi se svitalo za gorami, kakor bi se hotele uresničiti sladke sanje pesnika-proroka? Dosti nas čaka še dela, toda ob ponosnem spomeniku našega pesnika prvaka mora navdati ponos vsako slovensko srce, v hipu, ko se razstre zagrinjalo nad Prešernovo podobo, mora biti konec naše hlapčevske narave, v hipu, ko se nam nasmehlja nasproti ljubeznivo Prešernovo lice, mora prešiniti prsi vsakega Slovenca, vsake Slovenke zavest, da nismo več tisti mali, neznatni, toliko zaničevani narodič, da smo temveč vreden član v vrsti kulturnih narodov, narod zmožen in sposoben, da doseže navšje! . . .

Narod, ki je dal človeštvu Prešerna, je vreden, da živi!

A da se polasti najširših slojev našega ljudstva oni zdravi ponos, ki je prvi pogoj za obstanek vsakega naroda, ponos, iz katerega naj zajema moči v vednem boju za obstanek, treba da prodere do najskrajnejših mej naše domovine, prodere v vsako slovensko srce prepričanje o velikosti našega Prešerna! V tem pogledu morajo nehati vse dvojbe! Vem, kaj moti še dandanes mnoge: drobna knjižica! Ali ker primerjamo Slovenci že tako radi, pa primerjajmo! Je li naš Prešeren res tako majhen poleg velikega Goetheja, največjega nemškega lirika? Majhno je res število Prešernovih poezij proti debeli knjigi Goethejevih liričnih pesnitev — tu govorimo sploh le o Goetheju kot liriku — toda če primerjamo, izbiramo in naposled vprašamo: je li število onih Goethejevih pesmi, ki bi se mogle meriti po tehtovitosti in umetniški vrednosti s Prešernovimi, večje od števila Prešernovih pesmi, moramo reči z lahkim srcem: ne! In drugi veliki lirik nemški — Heine! V nečem sta si slična Heine in Prešeren — v tem, da bi človek oba vedno in vedno čital. Toda kolikokrat nahajamo v Heinejevih poezijah tisto iskanje po efektu, ki se ne da spraviti v skladje s pravo umetnostjo, kolikokrat učinkuje pri njem zgolj — poenta, dočim sega Prešeren vselej globoko v srce! Ne pretiravamo, ako trdimo: Malo je pesnikov v svetovni literaturi, ki bi bili tako prepojili vsako besedo, ki so jo zapisali, s svojo srčno krvjo kakor naš Prešeren, malo, ki bi bili znali spraviti vselej v tako popolno skladje vsebino in obliko! In zato je vsaka Prešernova pesem velik umotvor in zato je naš Prešeren velik pesnik in slava, ki mu jo glasimo, vseskozi opravičena! Ko zdrsne platno, ko se ozremo zadivljeni v lepo delo umetnika - kiharja, smemo vzklikniti s srčno zadovoljnostjo vsak zase: Krasen je